

Ε΄ ΕΞΑΜΗΝΟ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Κ.Μ. 112 «Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο (Έδρα Jean Monnet)»
ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Μ. Μαρούδα

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ		
ΤΜΗΜΑ	ΔΙΕΘΝΩΝ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	112	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Ε΄
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΕΘΝΕΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ /ΜΑΘΗΜΑ ΕΔΡΑΣ JEAN MONNET		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	6	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Ειδικού υποβάθρου, Ειδίκευσης Ειδικών Γνώσεων, Ανάπτυξης δεξιοτήτων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ (ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΙΑ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS)		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://openeclass.panteion.gr/courses/TME112/ και ciproha@panteion.gr , και www.ekekdaad.org/moodle		

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων</i></p>
<p>ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ Συνοπτικά <i>Μάθημα υποχρεωτικό Ε εξαμήνου, 6 διδακτικών μονάδων, το οποίο από το έτος 2016/7 εντάσσεται στην Έδρα JEAN MONNET EU SOLIDARITY IN CIVIL PROTECTION AND HUMANITARIAN ACTION Κάτοχος Μ. Ντ. Μαρούδα. Περιλαμβάνει την μελέτη του</i></p>

διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου που εφαρμόζεται σε ένοπλες συρράξεις ή /και την κατοχή, μέσα από την διερεύνηση θεωρίας και πρακτικής σε σύγχρονες συρράξεις (Συρία, Υεμένη, Ιράκ, ISIS /ISIL, Ουκρανία, Γάζα, Αφγανιστάν, Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, Νιγηρία, Μαλι, Ν. Σουδάν), μέσα και από την δράση της Ε.Ε. και την διαχείριση των κρίσεων. Παρουσιάζονται ακόμη τα διδάγματα από τον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας και τις προκλήσεις για διεθνείς οργανισμούς όπως τα Η.Ε. και την Ε.Ε.

Στο μάθημα ερμηνεύουμε τα όρια που επιβάλλονται στους εμπόλεμους όσον αφορά την χρήση ορισμένων μέσων και μεθόδων πολέμου, αναλύουμε την πρακτική εφαρμογή του ορισμού στρατιωτικού στόχου, της αναλογικότητας και προφυλάξεων κατά την επίθεση, τις προκλήσεις από τις σύγχρονες αεροπορικές επιχειρήσεις ή/και το ναυτικό αποκλεισμό, την προστασία περιβάλλοντος, πολιτιστικών αγαθών).

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται σε ζητήματα διεθνούς ποινικού δικαίου και την ποινική καταγκλημάτων πολέμου, κατά της ανθρωπότητας και γενοκτονίας από εθνικά και διεθνή δικαστήρια, όπως το ΔΠΔΓ, ΔΠΑΡ, ΔΠΔ, ειδικό Δικαστήριο για τη Σιέρα Λεόνε, της Καμπ του Αν. Τιμόρ, Κοσόβου, Βοσνίας –Ερζεγοβίνης.

Δύο ειδικά Σεμινάρια στο πλαίσιο της Έδρας Jean Monnet EU Solidarity in Civil Protection and Humanitarian Action) που εξετάζουν τον ρόλο της Ε.Ε. ως παγκόσμιου δρώντα σε ένοπλες συρράξεις. Με συμμετοχή των Καθηγητή Nickola Tsagouria (Sheffield), Δρ. Φ. Αντωνίου (Post Doc Fellow Έδρας JM CIPROHA), Independent Expert A. Urgoiti, Δρ. Π. Ιωαννίδη.

Στόχοι -Μαθησιακά Αποτελέσματα

Γνώση και Κατανόηση

Οι συμμετέχοντες ολοκληρώνοντας επιτυχώς το μάθημα αποκτούν και μπορούν να αποδείξουν γνώση, κατανόηση και εξοικείωση με

την ερμηνεία, εφαρμογή και κριτική ανάλυση ζητημάτων, που αφορούν την εφαρμογή του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου σε ένοπλες συρράξεις σε ολόκληρο τον κόσμο,

Την εφαρμογή κανόνων διεθνούς ευθύνης σε πραγματικά ή φανταστικά σενάρια.

Τα διλήμματα που συναντάει ο «λογικός διοικητής» κατά τον σχεδιασμό των στρατιωτικών επιχειρήσεων και τον ρόλο των επιχειρησιακών νομικών συμβούλων καθώς και την δράση της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού, αλλά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

άλλων διεθνών δρόντων

κατανόηση και ανάλυση της διεθνούς πραγματικότητας, μέσα από ένα διαφορετικό πρίσμα, που αναγνωρίζει τις δυναμικές που αναπτύσσονται στη διάρκεια μιας σύρραξης, τα νόμιμα και θεμιτά μέσα που χρησιμοποιούνται και την αέναη προσπάθεια του δικαίου να υπερασπιστεί τις ευάλωτες ομάδες όπου κι αν βρίσκονται, με αποτελεσματικό τρόπο και ρεαλισμό στο πλαίσιο μιας διεθνούς ανθρωπιστικής διπλωματίας με όλα τα προβλήματα, τις προκλήσεις, τις απειλές και τις ευκαιρίες που αυτό σημαίνει.

Μέθοδος Διδασκαλίας

Η διδασκαλία γίνεται με σύγχρονα εποπτικά μέσα, (powerpoint, προβολή ταινιών ντοκουμαντέρ), ανάλυση case studies, συμμετοχή των φοιτητών σε ομάδες εργασίας, έρευνα στο πεδίο του διεθνούς δικαίου, χρησιμοποιώντας την βιβλιοθήκη, αλλά και το διαδίκτυο και προετοιμασία παρουσιάσεων στη διάρκεια του μαθήματος. Επιχειρούμε παράλληλα συμμετοχή σε παίγνια προσομοίωσης και βιοματικής προσέγγισης μέσα από διαδραστικά σεμινάρια.

3. Αναλυτικά ως προς την Εμπέδωση της σχετική γνώσης οι φοιτητές εξετάζουν έννοιες που τους επιτρέπουν να εμπεδώσουν περαιτέρω γνώσεις που έχουν ήδη κατακτήσει στο Γ΄ και Δ΄ εξάμηνο στο Διεθνές δίκαιο I και II.

4. Ανάλυση μέσα από πραγματική εφαρμογή σε τρέχουσες ένοπλες συρράξεις, αλλά μ ιστορικές αναφορές, που επιτρέπουν στους φοιτητές να εμπεδώνουν έννοιες και να αξιοποιούν εργαλεία ανάλυσης.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα,:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

Γενικές Ικανότητες

Συνοπτικά: Έχοντας επιτυχώς ολοκληρώσει το μάθημα, θα μπορείτε να :

Οικοδομείτε επιχειρήματα μέσα από ανάλυση συγκεκριμένων κειμένων, Συνθηκών, νομολογίας, και θεωρίας.

Εφαρμόζετε νομικές έννοιες, αρχές και κανόνες που μελετήσατε στο Διεθνές I και Διεθνές II αλλά και στο τρέχον μάθημα σε πραγματικά σενάρια.

Να αναλύετε κριτικά βιβλιογραφία διεθνούς δικαίου και να τοποθετείτε το επιχειρήμά σας σε σχέση με αντίστοιχα επιχειρήματα που παρουσιάζονται σε διδάγματα διεθνολόγων ή τη νομολογία.

Μέσα από την ίδια την οργάνωση του μαθήματος, που αρθρώνεται σε διαλέξεις και σεμινάρια οι φοιτητές εμπεδώνουν γνώσεις και μεθοδολογικά εργαλεία. Μαθαίνουν πως λειτουργεί η νομική σκέψη και μεθοδολογία στο διεθνές δίκαιο, και μάλιστα στη διάρκεια εκτάκτων καταστάσεων, ενόπλων συρράξεων, ανθρωπιστικών κρίσεων και αντιλαμβάνονται πως προσεγγίζονται ζητήματα συγχρόνως σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, αλλά και τα συμφέροντα των κρατών. Από την άλλη, δίνεται η ευκαιρία σε ορισμένους φοιτητές που το επιθυμούν να ετοιμάσουν Σεμινάρια πάνω σε ειδικότερες θεματικές του μαθήματος. Σε αυτά καλείται -προαιρετικά- ο φοιτητής μέσα σε ομάδα, να αναλύσει και να παρουσιάσει στο ακροατήριο συγκεκριμένη περιπτωσιολογία γύρω από ζητήματα ενόπλων συρράξεων, αρχών του ανθρωπιστικού δικαίου και υποθέσεων διεθνών ποινικών δικαστηρίων.

Δεξιότητες που αναπτύσσονται

Έχοντας επιτυχώς ολοκληρώσει το μάθημα, ο φοιτητής θα μπορεί να :

Δείχνει τις ικανότητές του/της να δαμάζει το υλικό, κυρίως θεωρία και πρακτική, να αναπτύσσει κριτική σκέψη ως προς τις εφαρμογές του στην πράξη, αλλά και να κρίνει την ποιότητα της δικής σας εργασίας μέσα κυρίως από τα φροντιστηριακά μαθήματα.

- Διατυπώνει κριτική πάνω σε ζητήματα διεθνούς επικαιρότητας, θεωρία που διαβάζετε, νομολογία αλλά και διεθνή κείμενα

Να διακρίνει ανάμεσα από την δημοσιογραφική έρευνα, τα face news, την προπαγάνδα, να μπορεί να επιλέγει πηγές αξιόπιστες, με κριτική πάντοτε ματιά.

Ως προς την γνωριμία με την έρευνα και τη μεθοδολογία του διεθνούς δικαίου / διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου

Και στο τρέχον μάθημα, οι φοιτητές εμπεδώνουν την μεθοδολογία έρευνας και συγκεκριμένα πως να εντοπίζουν, ν' αξιολογούν, ν' αναλύουν και να αξιοποιούν την γνώση σε βιβλιοθήκες, όχι μόνο του Πανεπιστημίου, αλλά κυρίως όσες εντοπίζονται online. Σε πλατφόρμες, blogs, επίσημους διαδικτυακούς τόπους. Να μάθουν να εντοπίζουν μέσα από την επικαιρότητα και από τα ίδια τα γεγονότα που λαμβάνουν χώρα σε ολόκληρο

τον κόσμο, τα νομικώς ενδιαφέροντα - ως προς το διεθνές δίκαιο- πραγματικά περιστατικά, ώστε στη συνέχεια να μπορούν να εφαρμόζουν την θεωρία που μαθαίνουν και να βρίσκουν τις απαντήσεις σε δύσκολα ερωτήματα.

Αυτό είναι αναγκαίο προκειμένου να μπορούν να εντοπίζουν την δυσπρόσιτη -οριζόντια - κρατική πρακτική με πεποίθηση δικαίου, δηλαδή τα στοιχεία που διαμορφώνουν διεθνές έθιμο, που αποτελεί τον πιο ενδιαφέροντα παράγοντα κανόνων κι εθίμων κτήσης εδάφους, περιορισμών κρατικής κυριαρχίας, άσκησης αρμοδιοτήτων και διεθνούς ευθύνης..

Περιπτώσιολογία:

Όλα τα παραπάνω δεν μπορούν να γίνουν κατανοητά χωρίς ενδελεχή και πλούσια παρουσίαση πολλαπλών παραδειγμάτων - τόσο ιστορικών, ώστε να φαίνεται η εξέλιξη των κανόνων μέσα από την ίδια την εξέλιξη της διεθνούς ζωής- όσο και της επικαιρότητας, με όλα τα σύγχρονα τρέχοντα παραδείγματα που απασχολούν διεθνολόγους σε ολόκληρο τον κόσμο, στην Ευρώπη, και βέβαια πάντοτε με έμφαση στην Ελλάδα, ή τους Έλληνες διεθνολόγους. Αυτό επιτρέπει στους φοιτητές έχοντας, ή εντοπίζοντας όλα τα στοιχεία, να μπορούν να εφαρμόζουν την θεωρία και να προσεγγίζουν στην τρέχουσα επικαιρότητα με ασφάλεια.

Αυτό παράλληλα τους επιτρέπει να αναπτύσσουν κριτική σκέψη, τόσο ως προς τις ειδήσεις που παρουσιάζονται, αναλύονται, συχνά επιφανειακά, να αντιλαμβάνονται την διαφορά επιστημονικής και δημοσιογραφικής ανάλυσης. Επιστημονικής ανάλυσης που αξιοποιεί όλα τα δεδομένα, με γνώσεις θεωρίας, και ανάλυσης πρωτογενών πηγών, νομολογίας και μάλιστα με κριτική σκέψη (δεν μελετάνε μόνο την απόφαση π.χ. ενός διεθνούς δικαστηρίου, αλλά καθοδηγούνται στο μάθημα ώστε να μελετάνε και μάλιστα πρωτίστως, τις διστάμενες ή χωριστές απόψεις επιμέρους φωτισμένων δικαστών (πολλών εκ των οποίων μάλιστα Ελλήνων) που βοήθησαν το διεθνές δίκαιο να εξελιχθεί.

Συμμετοχή σε διαγωνισμούς και σεμινάρια προσομοίωσης

Οι φοιτητές, ενθαρρύνονται (με υποστήριξη, peer to peer tutoring από φοιτητές ή alumni, αλλά και με αναγνώριση βαθμών προόδου) να λαμβάνουν μέρος σε διεθνείς διαγωνισμούς διεθνούς δικαίου όπως είναι οι διαγωνισμοί ανθρωπιστικού δικαίου (Jean Pictet Concours), αλλά και αντίστοιχους σε εθνικό επίπεδο (συνδιοργάνωση ΕΚΕΚΔΑΑΔ), ή Περιφερειακό (βλ. ICR.Λουμπλιάνα), καθώς και προσομοιώσεις δίκης διεθνούς ποινικού δικαίου (Nυρεμβέργη).

Η συμμετοχή σε ενλόγω δράσεις, υποστηρίζεται και στο πλαίσιο του μαθήματος, μέσα από ανάπτυξη περαιτέρω δεξιοτήτων αλλά και πρωτοβουλιών των φοιτητών για ανάπτυξη εργαλείων έρευνας, για peer to peer research και για tutoring. Στις εν λόγω ομάδες προπαρασκευής και έρευνας, καλούνται φοιτητές ώστε να μάθουν μέσα από την πρακτική, μεθοδολογία και έρευνα προετοιμασίας position papers, υπομνημάτων προς διεθνή δικαστήρια, ανάλυση υποθέσεων υπό το πρίσμα εκπροσώπων κρατών, ή διεθνών οργανισμών, κλπ.

Παράλληλα, δίνεται στους φοιτητές η δυνατότητα συμμετοχής σε έρευνα που διεξάγεται σε Ερευνητικά Κέντρα συνδεδεμένα με το διεθνές δίκαιο, αφού η προετοιμασία και εκγύμναση των ομάδων φοιτητών αναλαμβάνεται μέσα από το Ευρωπαϊκό Κέντρο Έρευνας και Κατάρτισης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Ανθρωπιστικής Δράσης (ΕΚΕΚΔΑΑΔ) υπό την Επιστημονική Εποπτεία της Διευθύντριας Μ. Ντ. Μαρούδας, με συμμετοχή Μεταδιδασκτόρων, Διδασκτόρων, υπ. Δρ, αλλά και δοκίμων ερευνητών (σύστημα peer to peer εκπαίδευσης).

Στο πλαίσιο του μαθήματος γίνεται ευρύτατη χρήση νέων τεχνολογιών, audiovisual libraries, διδακτικά videos από MOOC προγράμματα, ιδίως έως ότου οι φοιτητές αποκτήσουν πρόσβαση στα ίδια τα εγχειρίδια, που συχνά αποκτώνται μετά από τους πρώτες δύο μήνες που αρχίζει η διδασκαλία. Έως τότε, λοιπόν, αναζητώνται και αναλύονται οι θεματικές μέσα από επιλογές που παρέχονται σήμερα μέσα από εγχειρίδια, αλλά κυρίως μέσα από επίσημους διαδικτυακούς χώρες, βιβλιογραφικές έρευνες, βάσεις δεδομένων, blogs και διαδραστικών sites, μέσα από τα οποία οι φοιτητές μαθαίνουν πως

να αντλούν πληροφόρηση που είναι πιστοποιημένη, αυθεντική, που παραπέμπει σε πρωτογενή έρευνα Καταστατικών, Συμβάσεων, Αποφάσεων και Ψηφισμάτων, ή αξιόπιστες δευτερογενείς πηγές από συγκεκριμένο κατάλογο επιστημονικών περιοδικών, ή εγκυκλοπαιδειών του διεθνούς δικαίου (όπως η Max Planck).

Ήδη από την δεύτερη εβδομάδα, αναρτάται στην open panteion e class Οδηγός Έρευνας του Μαθήματος, ορολογία, όλα τα σχετικά sites, όπου μπορούν οι φοιτητές να εξοικειωθούν με το διεθνές δίκαιο, ενώ διδάσκονται μεθοδολογία έρευνας, μελέτης κειμένων, μελέτης νομολογίας, αποδελτίωσης.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

II. ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ/ΥΛΗ

Εισαγωγή στο διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο – διεθνές ποινικό δίκαιο: Ζητήματα θεωρίας και πρακτικής στην αυγή του 21ου αιώνα

A. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΡΩΝΤΕΣ ΣΤΙΣ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΕΝΟΠΛΕΣ ΣΥΡΡΑΞΕΙΣ. ΗΝΩΜΕΝΑ ΕΘΝΗ, ΝΑΤΟ, ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΣΕ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

B. ΠΗΓΕΣ – ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΝΟΝΩΝ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΟΝΤΑΙ ΣΕ ΕΝΟΠΛΕΣ ΣΥΡΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΟΧΗ

Γ. Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΑΛΟΥ ΜΕΡΟΥΣ ΣΤΗ ΣΥΡΡΑΞΗ –

Προστατευόμενα πρόσωπα: Τραυματίες, ασθενείς, ναυαγοί, αιχμάλωτοι πολέμου, άμαχοι Στρατιωτικο-πολιτικο-ανθρωπιστικά ζητήματα προστασίας θυμάτων - Διατάξεις του κοινού άρθρου 3 των ΣΓ'49 ως ελάχιστες εγγυήσεις ανθρωπιστικής μεταχείρισης - Κανόνες και αρχές 3ης ΣΓ'49 για την προστασία αιχμαλώτων πολέμου

Δ. Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΑΜΑΧΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΑΠΟ ΕΠΙΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΧΘΡΟΠΡΑΞΙΩΝ

Η προστασία του άμαχου πληθυσμού υπό την 4^η ΣΓ'49 - Ορισμός άμαχου πληθυσμού και η προστασία του από άμεσες επιθέσεις – Η προστασία αμάχων σε κατεχόμενα εδάφη (ορισμός στρατιωτικής κατοχής, έναρξη, λήξη, παρατεταμένη κατοχή σε Παλαιστίνη, Κύπρο, Οικοδόμηση Τείχους και προκλήσεις) - Ορισμός στρατιωτικών και πολιτικών (μη στρατιωτικών) στόχων - Η απαγόρευση αδιάκριτων επιθέσεων (άρθρο 51 παρ.4,5, ΠΠ Γ' 77) - Η απώλεια προστασίας ως αποτέλεσμα άμεσης συμμετοχής αμάχων στις εχθροπραξίες – τα κριτήρια της άμεσης συμμετοχής – περιπτώσεις απώλειας προστασίας. Θεωρία: Η πολυπόθητη ισορροπία ανάμεσα στον ανθρωπισμό και την επιτακτική στρατιωτική ανάγκη Εφαρμογές: Κόσοβο, Αφγανιστάν, Ιράκ, Παλαιστινικά Κατεχόμενα Εδάφη, Λίβανος, Γεωργία, Κογκό, Σουδάν.

E. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΠΟΛΥΠΛΟΚΕΣ ΕΝΟΠΛΕΣ ΣΥΡΡΑΞΕΙΣ. Ο ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Ανθρωπιστική δράση σε πολιορκία (βλ. Συρία) – αποκλεισμό (βλ. Γάζα) – αεροπορικές επιχειρήσεις (βλ. Λιβύη) – κατοχή (βλ. Παλαιστινιακά Κατεχόμενα Εδάφη, Ιράκ 2002-κ.α.) – δικαιώματα του ανθρώπου και ανθρωπιστική δράση – ανθρωπιστικές επεμβάσεις – ευθύνη προστασίας – Η αλληλεγγύη σε επίπεδο Ε.Ε.

ΣΤ. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ: ΤΙΜΩΡΙΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΝ ΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ (ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΠΟΛΕΜΟΥ, ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑΣ, ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ)

Η υποχρέωση δίωξης και τιμωρίας διεθνών εγκλημάτων - Η σύσταση διεθνών ποινικών δικαστηρίων: Από τη Νυρεμβέργη και το Τόκιο στο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο ΔΠΔ – Το νέο Δικαστήριο Ε.Ε. για το Κόσοβο (EULEX).

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΕΛΡΑΣ JEAN MONNET EU SOLIDARITY CIPROHA:

1) Θύματα βασανιστηρίων / αναγνώριση / αποκατάσταση (Μαρούδα - Ιωαννίδης)

2) Αντιμετώπιση Μεταναστευτικής προσφυγικής κρίσης από την Ε.Ε (ECHO) / Συνεργασία με ECRE, ΕΣΠ ΓτΚ (Μαρούδα, Αντωνίου, Κουτσουράκη)

3) Πολιτική Προστασία : Νομικό πλαίσιο /Αναλογία με ΔΑΔ (Μαρούδα)

4) Κυβερνοπόλεμος (Professor N. Tsagourias)

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>Πρόσωπο με πρόσωπο, αλλά και ασύγχρονη τηλεεκπαίδευση μέσα από πλατφόρμες. Έως το 2018 χρησιμοποιούνται η πλατφόρμα moodle του Ευρωπαϊκού Κέντρου Έρευνας και Κατάρτισης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Ανθρωπιστικής Δράσης (ΕΚΕΚΔΑΑΔ), βλ. www.ekekdaad.org/moodle παράλληλα με το open panteion e class Από το 2020 χρησιμοποιείται κατά το 20% σύγχρονη τηλεεκπαίδευση (πλατφόρμα zoom), όταν απαιτείται διασύνδεση με καλεσμένους από το εξωτερικό, ή αναπλήρωση μαθημάτων λόγω αργιών.</p>
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<p>Χρήση audiovisual video *UN Audiovisual Library, αλλά και video από MOOC προγράμματα στα οποία συμμετέχει η διδάσκουσα. Με τα χρόνια γίνεται λιγότερη χρήση Λογισμικού Παρουσιάσεων [Power Point] για τη διδασκαλία, λόγω πολλαπλών μελετών περί του the death by powerpoint, αλλά προτιμώνται εναλλακτικοί τρόπου διάδρασης, ώστε να διατηρείται αμείωτο το ενδιαφέρον των φοιτητών, να μαθαίνουν να κρατούν τις σημαντικές σημειώσεις, αλλά και να εξοικειωθούν περισσότερο με α) κάρτες, β) πίνακα, γ) με videos, δ) παιχνίδια κουίζ που παρουσιάζονται μέσω projector. ενσωμάτωση πολυμέσων, ώστε η μάθηση να είναι πιο συναρπαστική Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν powerpoint για το μάθημα, τα οποία όταν είναι αναγκαίο να χρησιμοποιούνται στη διδασκαλία, αλλά με την ολοκλήρωσή της, ανεβαίνουν άμεσα στην πλατφόρμα. Ορισμένες φορές προηγείται η ανάρτηση, όταν ζητείται από τους φοιτητές να την έχουν ήδη μελετήσει, λόγω πολυπλοκότητας αντικειμένου (βλ.</p>

	<p>αρμοδιότητες, νομολογία, διεθνής ευθύνη κλπ).</p> <p>Υποστήριξη της μαθησιακής διαδικασίας μέσω ειδικής πλατφόρμας μάθησης [e-class] όπου αναρτάται, σε εβδομαδιαία βάση, και χρησιμοποιείται υποστηρικτικό υλικό. Μέσω αυτής της διαδραστικής πλατφόρμας ο διδάσκων διαμοιράζει αρχεία, αναρτά εργασίες, παρέχει ανάδραση.</p> <p>Εικοινωνία με φοιτητές/τριες και στα εβδομαδιαία ωράρια, αλλά και μέσα από χρήση Τ.Π.Ε.</p> <p>Επικοινωνία με τους φοιτητές/τριες μέσω e-mail, της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του μαθήματος.</p>																			
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</p> <p>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.</p> <p>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="651 689 981 745">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="981 689 1316 745">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="651 745 981 808">Διαλέξεις</td> <td data-bbox="981 745 1316 808">24 ώρες</td> </tr> <tr> <td data-bbox="651 808 981 1081">Σεμινάρια και Φροντιστήρια, Ασκήσεις και μελέτη & ανάλυση πρωτογενών πηγών, ειδήσεων, εγγράφων, αλλά και δευτερογενών πηγών</td> <td data-bbox="981 808 1316 1081">20 ώρες</td> </tr> <tr> <td data-bbox="651 1081 981 1252">Μελέτη ευρύτερων θεμάτων για προετοιμασία παρουσιάσεων</td> <td data-bbox="981 1081 1316 1252">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="651 1252 981 1314">Follow up πλάνων και παρουσιάσεων</td> <td data-bbox="981 1252 1316 1314">10</td> </tr> <tr> <td data-bbox="651 1314 981 1453">Ολοκλήρωση παρουσιάσεων και αξιολόγησης προόδου</td> <td data-bbox="981 1314 1316 1453">16</td> </tr> <tr> <td data-bbox="651 1453 981 1556">Μελέτη για επαναληπτικούς σκοπούς για πρόοδο</td> <td data-bbox="981 1453 1316 1556">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="651 1556 981 1619">Προετοιμασία διαλέξεων</td> <td data-bbox="981 1556 1316 1619">70</td> </tr> <tr> <td data-bbox="651 1619 981 1697">Σύνολο Μαθήματος</td> <td data-bbox="981 1619 1316 1697">180</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	24 ώρες	Σεμινάρια και Φροντιστήρια, Ασκήσεις και μελέτη & ανάλυση πρωτογενών πηγών, ειδήσεων, εγγράφων, αλλά και δευτερογενών πηγών	20 ώρες	Μελέτη ευρύτερων θεμάτων για προετοιμασία παρουσιάσεων	20	Follow up πλάνων και παρουσιάσεων	10	Ολοκλήρωση παρουσιάσεων και αξιολόγησης προόδου	16	Μελέτη για επαναληπτικούς σκοπούς για πρόοδο	20	Προετοιμασία διαλέξεων	70	Σύνολο Μαθήματος	180	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																			
Διαλέξεις	24 ώρες																			
Σεμινάρια και Φροντιστήρια, Ασκήσεις και μελέτη & ανάλυση πρωτογενών πηγών, ειδήσεων, εγγράφων, αλλά και δευτερογενών πηγών	20 ώρες																			
Μελέτη ευρύτερων θεμάτων για προετοιμασία παρουσιάσεων	20																			
Follow up πλάνων και παρουσιάσεων	10																			
Ολοκλήρωση παρουσιάσεων και αξιολόγησης προόδου	16																			
Μελέτη για επαναληπτικούς σκοπούς για πρόοδο	20																			
Προετοιμασία διαλέξεων	70																			
Σύνολο Μαθήματος	180																			
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p>	<p>Κανονικοί φοιτητές: Προαιρετική συμμετοχή σε παρουσίαση ομαδικής εργασίας (20%), Προαιρετική συμμετοχή σε Πρόοδο πολλαπλών απαντήσεων, συνοπτικών αναλύσεων (απαλλακτική όταν ο βαθμός είναι πάνω από 7/10). Γραπτές εξετάσεις στην ελληνική γλώσσα- Βαθμοί προόδου (έως 2/10) για συμμετοχή σε διεθνείς διαγωνισμούς προσομοίωσης / μοντέλα Ηνωμένων Εθνών.</p>																			

Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.

Φοιτητές Erasmus: Παρουσίαση (50%) στο μάθημα και συγγραφή εργασίας 4.000 λέξεων (50%) στ' αγγλικά

Ο/η φοιτητής/τρια αξιολογείται για τη συνολική του παρουσία, σε όλες τις συνιστώσες της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ιδιαίτερα για τη συμμετοχή του σε σεμινάρια, έρευνα και την πρόοδο.

Τελική Εξέταση: όλοι οι φοιτητές παίρνουν μέρος είτε σε πρόοδο (προαιρετικά), είτε σε τελικές γραπτές εξετάσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται υποχρεωτικά θέματα τόσο θεωρίας (ανάπτυξης), όσο και πρακτικά (επίλυσης προβλημάτων).

Ειδικά η Πρόοδος, αποτελείται από 3 ομάδες 60 ερωτήσεων, ενώ για μεγαλύτερη κάλυψη ύλης μέσα από ερωτήσεις κατανόησης, περιλαμβάνονται και ερωτήσεις πολλαπλών απαντήσεων, περιπτώσιολογία, παραδείγματα.

Βαθμοί Προόδου: πρόθεσή είναι να αξιοποιήσουμε όλες τις υπάρχουσες δυνατότητες σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, προκειμένου να δίνεται η ευκαιρία, σε όσους το επιθυμούν και έχουν τις δυνατότητες, να μετέχουν σε διεθνείς και εθνικούς πανεπιστημιακούς διαγωνισμούς ανθρωπιστικού δικαίου (σε Λουμπλιάνα, σε Αθήνα, ή στον διεθνή διαγωνισμό ανθρωπιστικού δικαίου Jean Pictet). Η εν λόγω συμμετοχή αείναι πολύμηνη και ξιολογείται από έναν έως 8 βαθμούς Προόδου, αναλόγως του βαθμού εμπλοκής των φοιτητών στις εν λόγω διαδικασίες, την συμμετοχή τους ή όχι στους ημιτελικούς ή τελικούς, και τις επιδόσεις τους σε γραπτά υπομνήματα, ή προφορικές ακροάσεις.

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Διδακτικά Εγχειρίδια που έχουν ενταχθεί στο σύστημα Εύδοξος:

Μαρούδα Μ.Ντ., Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο, Εκδ. Ι. Σιδέρη 2015 ή
Μαρούδα Μ.Ντ., Περί του ανθρωπιστικού χώρου τον 21ο αιώνα: Ανάδυο διαστάσεις του νομικού πλαισίου για νόμιμη και αποτελεσματική ανθρωπιστική δράση, Εκδ. Ι. Σιδέρη, 2012

Στην υποχρεωτική βιβλιογραφία εντάσσονται επιπλέον:

Μ.Ντ. Μαρούδα, [Ανθρωπιστικό Δίκαιο των Ενόπλων Συρράξεων](#), Κεφ 24, σε συλλογικό Τόμο των Κ. Μαγκλιβέρα, Κ. Αντωνόπουλου (επιμ.), Διεθνούς Κοινωνίας, Γ' Έκδοση 2017, Νομική Βιβλιοθήκη (70 σελίδες).
Περράκης Στ.- Μαρούδα Μ.-Ντ., *Ένοπλες συρράξεις και διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο*, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή, 2001 (για κείμενα των συμβάσεων και πρωτοκόλλων στα ελληνικά)

Ενδεικτική Βιβλιογραφία για τις παρουσιάσεις

Γάγγας Δ., Το Καθεστώς των αιχμαλώτων πολέμου, ΕΚδ. Σιδέρης, 2008

Μαρούδα Μ., Μέτρα Εφαρμογής του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου στην Ελλάδα, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2000

Μαρούδα Μ., Το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για την πρόληψη της Γιουγκοσλαβία και η συμβολή του στην εξέλιξη του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, ιδίως ως προς τα εγκλήματα πολέμου, εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας. Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2001

Μαρούδα Μ.Ντ., Η διεθνής ευθύνη για παραβιάσεις του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, Η ατομική και διεθνής ευθύνη σε κίνηση, Εκδ. Αντ.Ν. Σάκκουλα, 2006

Marouda M.D, Application of IHL in contemporary armed conflicts: is it 'simply' a questions of facts?, in Perrakis St- Marouda M.D. (eds), Armed conflicts and international humanitarian law, 150 years after Solferino, Acwuis and prospects, Ed. Ant.N. Sakkoulas –Bruylant, 2009, 201-241

Marouda M.D., The prosecution of genocide before National Courts: Law and Politics revisited, in A. Yotopoulos –Marangopoulos, Ph. Pazartzis (eds), Le genocide revisite –Genocide revisited, Ant.N. Sakkoulas –Bruylant, 2010, 93-123

Perrakis St, *L' application des droits de l' home en temps de conflit arme et leur articulation avec le droit international humanitaire: etat de la question et aspects jurisprudentiels*, in Perrakis St- Marouda M.D. (eds), Armed conflicts and international humanitarian law, 150 years after Solferino, Acwuis and prospects, Ed. Ant.N. Sakkoulas –Bruylant, 2009, 75-107

Επίσημος Σχολιασμός κατ' άρθρο των Συμβάσεων της Γενεύης και των Πρωτοκόλλων στο www.icrc.org/treaties

Ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων: www.icrc.org, www.ihlresearch.org, www.rulac.org

Online publications 2019

The Additional Protocols 40 years later : new conflicts, new actors, new perspectives : 40th round table on current issues of international humanitarian law (Sanremo, 7th-9th September 2017)

Εξειδικευμένη αρθρογραφία για παρουσιάσεις:

US White Paper on targeted killing, Lawfulness of a Lethal operation directed against a US citizen Who is a Senior Operational Leader of AL Qaida or an associated Force, Feb. 2013,

http://msnbcmedia.msn.com/i/msnbc/sections/news/020413_DOJ_White_Paper.pdf και σχολιασμό από τον Isikoff M., *Justice Department memo reveals legal case for drone strikes on Americans*, NBC News, Feb. 4, 2013, <http://investigations.nbcnews.com/news/2013/02/04/16843014-justice-department-memo-reveals-legal-case-for-drone-strikes-on-americans>

Blank L.B., Defining the Battlefield in contemporary conflict and counterterrorism: Understanding the parameters of the zones of combat, 39 Georgia JTL, 2010, 3-38 http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1677965

Estreicher, Samuel, Privileging Asymmetric Warfare?: Defender Duties Under International Humanitarian Law (September 20, 2010). Chicago Journal of International

Law, Vol. 11, No. 1, Winter 2011; NYU School of Law, Public Law Research Paper No. 10-28. Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=1612013>

Modirzadeh, Naz K., The Dark Sides of Convergence: A Pro-Civilian Critique of the Extraterritorial Application of Human Rights Law in Armed Conflict (January 27, 2010). U.S. Naval War College International Law Studies (Blue Book) Series, Vol. 86, pp. 349-410, 2010. Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=1543482>

Schmitt, Michael N., Military Necessity and Humanity in International Humanitarian Law: Preserving the Delicate Balance (May 4, 2010). Virginia Journal of International Law, Vol. 50, No. 4, p. 795, 2010. Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=1600241>

D. McLaughlin, International Criminal Tribunals : A visual overview, Leiner Center for International Justice, 2013 at <http://www.leitnercenter.org/files/News/International%20Criminal%20Tribunals.pdf>